

Namaz adabı

Berk Şimşek: “1- Namaz kılarken çocuğum seccadeyi bazen bozuyor. Ve ben de temizliğinden şüphe duyduğum haliye secde yapmak zorunda kalıyorum. Bu durumda namazım sahih oluyor mu? Yoksa seccadeyi elimle düzeltip de üzerine mi secde yapmalıyım? Bazen de namaz esnasında başımızı secdeye koyarken ayaklarımız halıda kalabiliyor. Namazın sıhhati açısından bu durumu da değerlendirir misiniz? 2- İş yaparken ufak-tefek de olsa elimizde ve parmaklarımızda yaralanmalar oluyor. Yara bantı kullanmak zorunda kalıyoruz. Abdest alırken bu yara bantlarını söküp abdest almak ise hem zaman alıyor, hem de zor oluyor. Çünkü yara bantının kuvvetli yapışkanları elimize bulaşmış olabiliyor. Bu durumda işin yoğun olduğu anlarda bu yapışkanları temizlemek oldukça zahmet veriyor. Kısaca abdest alırken bu yara bantlarının üstünden mi abdest almalıyız, yoksa yara bantını söküp o bölgeyi iyice temizleyip de mi abdest almalıyız? 3- Namaz esnasında çocuklarımız bazen tehlikeli işler yapabiliyorlar. Sesli bir şekilde tekbir getirmek veya sübhânallah vb. zikir kelimeleri söylemek veya o esnada âyetleri sesli okumak (ikaz amacıyla) namazın sıhhatine mâni teşkil eder mi? 4- Namaz esnasında bazen telefon

veya kapı çalabiliyor. O anda da telefona veya kapıya bakmak zarûreti doğuyor. (Bazen bu çalmalar çok önemli olabiliyor.) Böyle durumlarda sağa sola selâm verip namazımızı bozmamızın her hangi bir vebâli var mı?”

Namaz kılmak için iki yönden temiz olmamız şarttır: Hades halinden arınmak ve necâsetten temizlenmek.

Hades, abdest almayı veya gusûl yapmayı gerektiren mânevî kirlilik halidir. Abdest aldığımızda veya gerektiği zamanlarda gusûl yaptığımızda hades halinden mânen arınmış oluruz. Yani görünüşte dış organlarımızı yıkamakla birlikte, iç temizliği de sağlamış oluruz. Çünkü böylece rûhumuzu, kalbimizi, duygularımızı, iç dünyamızı arındırıyoruz ve namaz kılmaya, yani Allah'ın huzuruna yükselmeye hazır hâle getiriyoruz.

Necâsetten arınmak ise dış temizliktir. Elbisemizde, bedenimizde, namaz kılacağımız seccâdenin, halının veya toprağın üzerinde var olan bir necâset o bölgeden alınır, o bölge necâsetten arındırılır ve temizlenir; sonra temiz olarak namaz kılınır.

Yüce dînimiz vesveseye konu teşkil etmesin ve kolaylık olsun diye necâseti sınıflandırmış, hangi tür necâsetin ne kadarının namaza zararı olduğu konusunda ölçüler koymuştur. Namaz için o ölçülere riâyet etmemiz yeterli olur.

Müslüman toplumumuzda temizlik öyle bir görgü ve anlayış olarak yerleşmiştir ki, bu görgü ile hareket etmemiz halinde evimizin halıları için necâset problemi yaşamamıza gerek kalmaz. Yani birer temizlik davranışı örneği olarak; meselâ, tuvalette necâsetten arınmaya özen göstermemiz, ellerimizi ve ayaklarımızı temiz tutmamız, halılara temiz ayakla basmamız ve “ayakkabı” ile basmamamız, pislenen yerleri zamanında silmemiz, yıkamamız ve kurutmamız ve halıları kuru ve temiz kullanmamız bizim “namaz” açısından halılarımızı temiz saymamız için yeterli davranışlardandır. Örfümüzde yerleşmiş bulunan bu temizlik hassâsiyetine riâyet ettiğimiz takdirde, artık halılar üzerine gelip konan tozlar, sis ve duman kokuları,—idrar, kan ve dışkı bulaşığı olmamak şartıyla—ev içinin normal atıkları namaz için necâset konusu teşkil etmezler.

Fakat mümkünse seccâde sermemiz daha evlâdır. Seccâdenin günûbirlik tozdan temiz kalmış özel ve mahrem alanı, bizi namazın ulviyetine daha çok yönlendirebilmektedir. Diğer bir husus, secde esnasında nefesle alabileceğimiz toz, vesâire atıklardan korunmamız da seccâde ile mümkün olmaktadır.

Bununla berâber, her hangi bir nedenle namaz esnasında ayağımızın seccâdenin

dışına taşması, alnımızın seccâdenin dışına taşması veya kendimizin seccâdenin dışına taşmamız, seccâde dışındaki halı üzerinde gözle görünen pislik veya ağır necâset bulaşığı olmadıkça namaza zarar vermez. Toplanan seccâdeyi namaz içinde düzeltmeye çalışmamıza gerek yoktur. Bu hareketimiz amel-i kesir olursa, yani bizi fazla meşgul ederse namazımızı da bozar. Selâm verdikten sonra yeni bir namaza başlamadan önce seccâdemizi düzeltmemiz mümkündür.

Ufak tefek yaralanmalarda kullandığımız yara bantlarını abdest esnasında açmamız abdestin de, yaramızın da sıhhati için önemlidir. Abdestin sıhhati için önemlidir; çünkü yara bantının altında su ulaşmayan bölge kalmış olabilir. Yaramızın sıhhati için önemlidir; çünkü çıkarmadığımız yara bantı zaten ıslanacak ve hijyenik olma özelliğini kaybedecektir.

Öyleyse; abdest esnasında yara bantını açmalıyız; abdest aldıktan sonra, gerekirse merhem de sürerek yeni bir yara bantı kullanmalıyız. Abdest esnasında yara bantının izlerini silmeye ve kazımaya çalışmamıza gerek yoktur, bu bölgenin ıslanması yeterlidir. Yara kuru değilse, üzerinde yaradan sıvılar oluşuyorsa, sıvıları sızdırmamaya özen göstererek namazı kılmalı; yara bantını namazı kıldıktan sonra kullanmalıyız.

Namaz içinde çocukları veya başkasını kast ederek söylediğimiz her söz, bu Kur'ân'dan bir söz de olsa, namazımızı bozar. Çünkü namazda her dünyevî kasıt ve arzî niyet bizi namaz dışına taşır.

Başlanan namazdan çıkılmaz. Çıkılırsa o namaz kılınmamış gibi olur ve yeniden başlanır. Yangın gibi, âfet gibi—Allah korusun—çok hayatî bir mesele olmadıkça telefon veya kapı çalmaları için namaz bozulmamalı, namazdan çıkılmamalıdır. Hayatî bir meselede ise zaten reflekslerimiz öne çıkar, davranışlarımız kendiliğinden akar. Binâenaleyh, haklı bir korku olmadan namazdan çıkmak vebâl getirir.